

LBRIS

We know
books

Călin-Andrei
MIHĂILESCU

răbdări vrăjite

povești din anii tineri

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2025

Da capo

Căderi

Am un an jumate, e vară, tata își repară motocicleta (o Jawa de 2 jumate), eu în chiloței de bumbac alb mă tot învărt pe acolo, tata ia motocicleta de pe nu'ș ce cric, aia cade peste mine. Mama venea de la piață cu un maldăr de ouă în sacoșă. Îl vede pe tata încercând să salte motocicleta, nereușind, aia tot cădea peste mine, plasa cu ouă cade, ele se sparg, în timp ce mama urlă repezindu-se să-l ajute pe tata să ridice motocicleta, reușesc, mă găsesc ciucit și nici măcar zgâriat, că mă nimerisem în partea aia mai goală de la mijlocul fiarei. Amintirea e vie, chiar și dogoarea de iulie și-o amintește corpul meu, chit că e o amintire implantată de povestirile și repovestirile mamei.

Bordurile trotuarelor erau înalte la Caracal și, în ele, dispuse vertical, guri de canal, ca segmente de cerc. Am doi ani jumate, învățasem să mă dau jos pe scări cu spatele (un *Fosbury flop* profetic?), când Tedi mă înhață de gulerășul cămășii, tocmai când era să dispar cu totul în hăul deschis de hulpava gură a canalului.

Ca toate bunicile, probabil, absolută, Tedi mă pune să dorm după-amiaza. Cum drumul către cimitir trecea prin coasta casei bunicilor, auzeam

fanfara tânguioasă (văzusem de câteva ori dricul odată negru, acum gri-lustruit de ani, scârțâitul osiilor, caii negri cu pompoane sinistre ca niște antenuțe de chemat dracii la treabă; și mai ales fanfara care-ți îngheța sângele în vine) și mă apuca spaima, dar una așa de adâncă, încât mă strângeam sub plapumă și-mi puneam perna în cap. Tedi vine, mă mângâie, mă ține cald în brațe, nici vorbă de mort, uite, doar trec niște negustori, îmi spune, mereu la fel.

De Crăciun, la Cârlogani, aveam patru ani, la săniuș, apoi, pe înserate, ne tragem cu sănii și nasuri roșii la casa unuia dintre băieți, unde bunică-su ne-a dat nițică țuică și ne-a învățat cântece porcoase. Ajung acasă pe trei cărări, dar vesel nevoie mare, și încep să-i susur bunică-mii cântecelule proaspăt învățate. Prima palmă e cea mai puternică.

Am șase ani jumate, tocmai fusesem la circ și-i văzusem pe chinezi cum merg pe bicicleta cu o roată pe o sârmă întinsă aproape de cupolă, ținând un băț pe nas și, în vârful bățului, o farfurie care se învârtea mai repede decât Pământul. Mă urc pe bicicleta bleu, dau pedale la vale pe macadamul din parcul Dinamo și mă urc cu picioarele pe șa. Nu mai știu dacă am apucat să stau drept ca un chinez, dar dau cu fața de pavaj așa de tare, că văd negru absolut pentru prima oară.

Sunt într-a-ntâia, tocmai plânseserăm cu toții că fusese asasinat Kennedy (am plâns și când a murit Dej, la fel de inexplicabil), la despărțirea în silabe nu pricep bine, scriu câte o silabă la sfârșitul fiecărui rând din caietul cu foi dictando, învățătoarea,

doamna Corenti, mă plesnește rău-rău peste dreapta, cu o joardă de metal moale, învelită în plastic albastru-țipător, nu pot să scriu vreo trei zile de durere.

La Bușteni, am nouă ani, o pereche de schiuri de 2 metri și, lemn greu și maroniu, învăț singur să schiez pe pântuța din spatele vilei. În mijlocul gigantului versant, un caca de câine. Cârmesc măiestru (o dată nu l-am atins), și doi metri mai jos cad în zăpada moale și udă; de fiecare dată.

La nouă ani jumate, joc leapșa cu gașca de tenis, pe un ring de box ridicat într-un luminiș în, vezi-bine, parcul Dinamo. Agil, mă feresc de Virgi să nu fiu eu, ringul n-are corzi, cad. Cad în cap. Negru absolut pentru a doua oară. Mă trezesc mergând, de mână cu Aurel Segărceanu, antrenorul, către casă. Aproape ajusesem. Când am mai crescut, am început să culeg exemple de faimoși căzuți în cap, ca Góngora, dar niciunul ca Albertus Magnus, cretin până pe la 16 ani, care pică în cap dintr-o căruță, devine genial, învață atâtea cât să-i fie dascăl lui Toma d'Aquino, și apoi cade iarăși în cap din căruță. La șaizeci și doi de ani a redevenit cretin.

La unșpe ani jumate, într-o pauză de antrenament, la Dinamo, un băiat mai mare ne dă să tragem un fum de „Litoral”, bă, doar unu! Îl trag tare în piept, o clipă are gust chimic, albastru, ca Eforie Nord; cad pe iarba moale, generoasă. Alexe mă ajută să mă ridic, tot amețit.

La paispe ani, în tabără de vară cu colegii de liceu, la Stulpicani, în susul hărții; gală de bățai

cu perne contra băieților de la „Mihai Viteazul”, eu la categoria celor mai scunzi; mi-o iau de la unu’, Noni, cu un cap mai mare; cum cad, o văd pe Micky; mă îndrăgostesc de ea fulgerat. A doua zi câștig titlul de „mister”; îmi dansez gloria cu „miss” Merche, peruvianca, dar cu lacrimi, din cauză că nu o văd pe Micky în mulțime; ochii îmi rup iar sufletul de trup.

Am optsprezece ani. Cad la facultate.

Ridicări

Nenorocirea se supără pe singurătate, se face cataclism și generează generații. Sunt în armată, am douăzeci de ani, dă cutremurul cel mare. Camera de spital, oglinda, clădirea, orașul, galaxia se zgâlțâie de parcă până azi, gata să cadă. Suntem șaptește în salon, ia, vreo 340 de ani cu totul, toți înghețați. Noaptea cărăm târgi cu răniții și morții pe care îi aduc salvările în trombă la Spitalul Militar. Gust de praf de pușcă. Mă duc la unitate a doua zi, cum sunt furier la Construcții, am de umblat pe la toate blocurile căzute, unde comilitonii mei dezgroapă în disperare. Doi sunt prinși furând și imediat executați sumar. Orașul e plin de praf, secătuit de apa de la sfârșitul lumii, așa că, scârbită, primăvara nu mai venea și nu puteam adormi decât cu geamul deschis spre balcon, gata să sar din pat și, din patru pași, să aterizez în grădina din spate. Angoasa asta m-a lucrat mai bine de o mie de nopți, nu știu cum m-am ridicat, netras în jos de cicatrici.

La cinspe-șaispe ani, ne urcam, cu Bebe și Cristina și Andrei Stoffel și cu alții, pe acoperișuri de bloc de diplomați (așa că trebuia să-i păcălim pe milițienii de la poartă), să fumăm, să una-alta. Urcam foarte repede. Pericolul pândea la bază, dar noi eram în suprastructură, de negăsit.

La paișpe ani, la treișpe, la doișpe... la șase, cum vedeam un cireș cu fructe-ntr-însul, cum mă

aburcam și adăstam acolo o pofticioasă vreme. Acolo am priceput pe pielea mea cum e cu izgonirea din rai, deși mătura vecinei nu m-a putut atinge.

La unșpe ani sunt într-o tabără de schi la Predeal, e o zi de luni, telescaunul nu merge, urcăm MTR-ul cu doagele la spinare, copiii ai sorții gâfâind în șir. Chiar după ce toți ceilalți se opresc pe la mijloc, nu mă las, ajung singur și nesigur hăt în vârf. Ceața, pe care o cam trecusem cu vederea la urcuș, nu m-a felicitat pentru marea performanță, așa că la vale mi-a luat cam tot atât cât îmi luase la deal.

Merg la antrenamentele echipei de volei din sala Dinamo. Să am șase-șapte ani, taică-miu (mai era și antrenorul trupei de vlăjgani) îmi zice să nu intru pe teren, așa că găsesc, spre-un colț al sălii, două otgoane care atârnă din tavan, să fie mai bine de douăzeci de metri până sus, și sus, și jos, și sus, pe cealaltă frânghie, și tot așa (sunt născut în zodia maimuței la chinezi), până când, vreo cincizeci de ani mai târziu, unul dintre voleibaliștii de-atunci îmi spune că ăia se mai uitau din când în când la maimuțarele mele, bă, al naibii, ăsta nu se mai oprește. Bine că-i mic.

Trei-patru ani, mă salt pe vârfuri s-o apuc pe mama de degetul mic când mergem pe stradă. O dată n-am ratat.

1962-70

În calitate de copil, eram scund, hiperactiv, competitiv, jucam tenis, dar îmi plăceau cam toate sporturile. Jucam tenis (am început de la șase ani și-am dus-o cam până la treispe) foarte frumos, dar, pirpiriu fiind, nu prea aveam spor cu adversarii, așa că o luam pe cocoasă constant. „Și ce frumos jucasem, domnule... dar aveam un cusur – aveam draci”, dădeam cu racheta de zgura terenurilor de la Dinamo, sub privirile cald-mustrătoare și „nț, nț, nț!”-urile lui nea Șerban, îngrijitorul celor șase terenuri, am și rupt una-două (ba, o alta, o frumusețe de „Dunlop”, de cristalul gros ce-acooperasi, până în acea clipă, măsuța rotundă din holul hotelului din Galați, unde fuseserăm găzduiți noi, micuții). Ceilalți dintre noi, în afară de mine, erau Alexe Bădin (băiatul antrenorului nostru Marin Bădin, om care tăiase păduri siberiene în prizonieratul de după Cotul Donului, ceea ce nu-i afectase nici flexibilitatea *poigné*-ului, nici căldura sufletească), Mariana Simionescu, apoi măritată cu Björn Borg, pe care, găsindu-l fad din prima, i-l pasase Virgi Ruzici (care, deșteaptă foc, s-a ținut de treabă și, doi luștri mai târziu, a câștigat Roland Garros-ul), Florin Segărceanu (mai micuț decât noi) și fratele lui, Mircea Breazu (un stângaci care juca plutitor). Tot pe-atunci era mama să ne prindă, pe Mariana, Virgi și Alexe, fumând „Litoral” (vorba vine, fumând. Abia ce trăsesem câteva fumuri întru tusea inițială, că mama a și-nceput

să descuie ușa apartamentului din Puccini, cei trei au sărit de pe balcon și s-au pierdut în natură, așa că m-a prins doar pe mine).

Aveam vreo zece ani când m-am dus prima dată la 2 Mai. Să fi fost nu mai mult de o sută de oameni, mai mult nudiști decât textiliști, pe plaja atunci foarte lată; toți se știau cu toți, o endogamie de elită, ce mai. Mă împrieteneam cu puștoaice și puști pe care nu îi mai reîntâlneam anul următor – pleaseră în Franța sau în Germania sau în America. Dar 2 Mai rămâne, indiferent dacă trece, ca acum, printr-o eclipsă de cadre aristocratice, ori chiar dacă fanii lui se întorc sau nu. Aparentul sat e așezat pe mai multe granițe deodată, la mijloc de rău și bun, în mijlocul României și în miezul plecatului din ea. Nu puteam fugi de 2 Mai: era, doar, locul și punctul de fugă al României Mici. România mică (nu Românică) e o întâmplare suavă a lumii, și acolo merită într-adevăr să trăiești. E un loc discontinuu, un arhipelag al timpului: utopic pe margini, cu centru ucronic.

1970-71

La 14 ani, ca tot românul, am primit buletin. Eram voios: puteam să-mi închiriez barcă în Cișmigiu sau în Herăstrău de unul singur. Deși scund, îmi plăceau fetele (și, dacă monogamia e păcatul dintâi, oi fi fost virtuos), așa că le duceam cu barca pe lacurile capitalei. Buletin aveam, dar nu și bani, așa că vindeam sticle goale (câte n-am mai spălat!), ba chiar și cărți din biblioteca mamei. Odată am dus la anticariat câteva numere din *Secolul XX*, și ăla-mi zice:

- Reviste nu cumpărăm.

- Dar ce cumpărați?

- Cărți.

- Ce cărți?

- Păi ce, dom'le, vrei să-ți spun două milioane de titluri?

M-am întors acasă, am săltat vreo 20 de volume, le-am vândut, m-am plimbat pe Cișmigiu de vreo trei ori, iar m-am dus cu sacul la anticariat, iar în Cișmigiu, anticariat-Cișmigiu, până când mi-au luat ochii câteva cărți pe care le-aș fi vrut pentru mine. Cum nu m-am născut cu organul afacerilor (am făcut și din asta o virtute, fantasmă băiețească, ce vrei?...), am vândut vreo douăzeci de cărți și am cumpărat cinci cu banii luați pe ele. Atunci am început să citesc, dincolo de colecția „Clubul Temerarilor”, Jules Verne și Alexandre Dumas. Când, printr-a noua, am dat de Dostoievski, lumea a început să se uite ciudat la mine. Literatura a început să-mi placă, dar tot ca joc; și mi-a rămas să cred că singurul lucru limpede și constant în viață este jocul. Mi-a plăcut să fiu jucător, să fac joc din te miri ce, și cred că m-am maturizat atunci când, ani mai târziu, competiția, obsesia de a câștiga la orice, chiar la mersul pe jos sau la băutul unui pahar cu apă, a fost norocos înlocuită de gratuitatea jocului. Jocul imaginativ strică armonia pisăloagă a lumii, pe care sporturile de competiție o ascund și o exaltă. Jucându-mă, am dat de literatură și nu m-am mai săturat de ea, poate unde nu sunt atipic și din punctul ăsta de vedere.

1971-75

- De ce să nu dai la liceul de spaniolă?

- De ce nu? i-am zis mamei, când (divorțatul meu tată navetând între Barcelona și Madrid

în acele vremi franchiste) mi-a sugerat să dau la Liceul „Iulia Hasdeu”, transformat peste noapte, de o idee experimentală a malițiosului Minister al Învățământului, în liceu de filologie spaniolă. Am dat-intrat-satisfăcut la acest liceu – *¡que era genial!* –, unde am avut norocul de a fi muștruluit de un profesor mare, de nervosul, madrilenul-în-pronunție, delicatul, tremurătorul, calvițiatul, cu-degete-îngălbenite-de-fumat cavalerul Luciliu Costin, care ne preda zece ore de clasă și laborator pe săptămână și ne îmbia cu teme pentru acasă care ne mai țineau prinși încă vreo treizeci; ce mai, dacăl sadea, poate chiar cel mai bun dintre mulții pe care i-am avut. La sfârșitul clasei a noua puteam traduce poezie tradițională românească în metru clasic spaniol. Cum naiba? Și nu doar eu – mai toți din gașcă (cu care am rămas prieten prin cincizeci și de ani): Mag Guist și Liana Lupșe, Slavița Glișici și Dolores Dogăroiu, și Irina Nitu și Doru Morariu (ei doi, cuplu dintr-a noua și până-n zilele noastre), Adina și Șerban (veneau cu tramvaiul din, hă!, Timpuri Noi, până la liceu) și Streșul și Alejandro și Ruxi și Crinul și Ioana (și ceilalți până la 72, de-ale căror nume îmi amintesc și azi – nu chiar de toate).

În liceu eram sarcastic, histrionic, iute și rebel (ultimii trei ani am stat singur în prima bancă, la ordinul directoarei, care avea pe mine o boală cronică, cu nume neștiut. Ba da, o chema Popescu și îi șuieram lung s-ul, spre colțul gurii, prin dreptul caninului stânga-jos, că ce viperă era). Cu fiecare poantă spusă și cu fiecare băiețandru pus jos prin replici rapide, mai creșteam vreun centimetru-doi. Apoi, într-o vară, spre a XII-a, am crescut ca la 30 de centimetri. Nu mai știam ce să fac

cu mâinile, cu corpul meu – deodată, aveam prea mult din toate; doar că hainele și pantofii îmi rămăseseră prea mici. Eram în lumea minunată a Alisei, ușor halucinat de relaxare. Repede te obișnuiești cu binele, dar și mai ușor e să crezi că ți se cuvine și, astfel, să devii arogant. Cum n-am rupt nicio carte, pesemne că îmi găsisem vocația de la o vârstă relativ fragedă, totuși.

Pe la 16-17 ani mă apucasem (mă îmboldea maestrul meu, Marcel Petrișor, mă auto-îmboldeam) să citesc filosofie – Nietzsche, Kierkegaard, Camus, până când l-am descoperit pe Hegel, un teuton. De cum m-am pus cu burta pe Hegel, am constatat următoarele aspecte: devenisem prea serios și sistematic; aveam prea multă dreptate și nu mai pierdeam autobuzul și nici mânușile; perdelele erau groase și fetele din jur dispărușeră. M-am lăsat de Hegel după câteva luni, m-am întors la Nietzsche & co., și fetele au revenit. Ția filosofi mari. Nu că mi-era ușor să mă despart de ei, dar de ce aș fi făcut-o? N-am semnat niciun carnet de partid, și nici secte n-am format ori condus, deși probabil că mi-ar fi fost ușor s-o fac. Nici să intru în politică sau să devin boss. Că doar mi-au devenit măștri câțiva oameni care și-au răs de lume, amar și-nalt: Diogene, Nietzsche și Caragi-ale. Unul stătea într-un butoi, altul în munții Elveției, celălalt, în fine, s-a mutat la Berlin.

1977-81

Apoi, să se știe că nu era tocmai rău să treci, spre sfârșitul anilor '70, prin facultatea atunci numită, în sic!, „de limbă și literatură română”. Am avut norocul de a întâlni oameni extraordinari